

T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
CEZA BÖLÜMÜ

ESAS NO : 1987/89
KARAR NO : 1987/92

K A R A R

Davacı : K.H.

Sanık : Cemal Erkan, Dahar Aslan, Mehmet Canerenbilge, Can Sarıca.

O L A Y : 1-) Sanık Cemal Erkan'ın 1979-1980 yılları arasında yasa

dışı Dev-Yol örgütü üyesi olduğu, çeşitli eylemlere ve bu arada Dursun Mülayim isimli karşıt görüşlü kişinin öldürülmesi olayına karıştığı ve Adana'da sıkıyönetim, 19-11-1985 tarihinde kalktığından evrakın Adana Sıkıyönetim Askeri Savcılığı'nca Tarsus C.Savcılığı'na gönderildiği açıklanarak ve anayasal düzeni silâh zoru ile değiştirmeye kalkışma suçunu işlediği iddia edilerek TCK.nun 146/1.maddesi uyarınca tecziyesi istemiyle Tarsus C.Savcılığı'nın 4-12-1985 gün, 1971/89 sayılı iddianamesi ile, hakkında kamu davası açılmıştır.

Tarsus Ağır Ceza Mahkemesi: 25-12-1985 gününde, 1985/194-131 sayı ile; aynı örgütün diğer sanıkları hakkında Adana Sıkıyönetim 1 No'lu Askeri Mahkemesi'nde bağlantılı bir dava bulunduğundan, irtibat nedeniyle görevsizlik kararı vermiştir.

Dava, Adana Sıkıyönetim 1 No'lu Askeri Mahkemesi'nin 1986/8 esas sayısına kaydedilip, aynı olaylar nedeniyle derdest olan 1985/120 esas sayılı dosya ile birleştirilmesine karar verilmiştir.

2-) Tarsus C.Savcılığı'nın 15-5-1986 gün, 690-55 sayılı iddianamesi ile sanıklar Dahar Aslan, Mehmet Canerenbilge ve Can Sarıca haklarında, daha önce Adana Sıkıyönetim Askeri Savcılığı'nca soruşturma sürdürülürken 19-11-1985 tarihinde Adana'da sıkıyönetimin kalkması üzerine soruşturma evrakının 7.Kolordu Sıkıyönetim Komutanlığı'na gönderildiği ve Diyarbakır Sıkıyönetim Askeri Savcılığı'nca 15-4-1986 gününde, 1116-41 sayı ile; bu sanıklar hakkında Diyarbakır Sıkıyönetim Askeri Mahkemesi'nde görülen davalarla bir bağlantı bulunmadığından görevsizlik kararı ile evrakın Tarsus C.Savcılığı'na gönderilmesi üzerine tanzim olunan iddianame ile; sanık Can Sarıca'nın Dev-Yol isimli yasa dışı silâhli çeteye girerek 4-9-1980 tarihinde siyasal sağ görüşlü Duran Mülayim'i Cemal Erkan'la birlikte, Dahar Aslan'dan aldığı tabanca ile öldürdüğü ileri sürülerek TCK.nun 146/1., 55/1., 33., 40.maddelerle ve sanık Dahar Aslan'ın Dev-Yol örgütüne girerek, Eylül-1979'da sağ görüşlü kişilere tabanca ile ateş ettiği, bildiri dağıttığı ve yazılama eylemlerine katıldığı, 1980'de Tarsus'da korsan miting düzenlediği ve Şükrü Günhan Özbayrak'a tabanca ile ateş ederek onu öldürmeye teşebbüs ettiği, 4-9-1980 tarihinde sağ görüşlü Duran Mülayim'i öldürtmek için Cemal Erkan ile Can Sarıca'ya talimat verdiği ileri sürülerek TCK.nun 146/1., 350., 40.maddelerle ve sanık Mehmet Canerenbilge'nin, Dev-Yol mensubu

olan Dahar Aslan ve arkadaşlarını 1980 yılında evinde yatırdığı ileri sürülerek TCK. nun 169.,173/3.ve 40.maddelerle tecziyeleri istemi ile haklarında kamu davası açılmıştır.

Tarsus Ağır Ceza Mahkemesi: 27-8-1986 gününde,1986/91-203 sayı ile; bu dava ile Adana Sıkıyönetim 1 No'lu Askeri Mahkemesi'nin 1985/120 esas sayısında kayıtlı derdest dava arasında fiili ve hukuki irtibat bulunduğundan mahkemesinin görevsizliğine ve dosyanın adı geçen Adana Sıkıyönetim 1 No'lu Askeri Mahkemesi'ne gönderilmesine karar vermiştir.

Adana 6.Kolordu Komutanlığı Sıkıyönetim 1 No'lu Askeri Mahkemesi: 26-2-1987 gününde,1985/120, 1987/15 sayı ile; 18 sanık hakkında birleştirilerek görülen davada sanıklardan kimisinin beraatine,kimisinin mahkûmiyetine ve bunlardan Dahar Aslan,Mehmet Canerenbilge,Can Sarıca ve Cemal Erkan haklarında da, Adana'da Sıkıyönetimin 19-11-1985 gününden itibaren kaldırılmış olmasına göre,1402 Sayılı Kanun'un 23. maddesi uyarınca ve bu sanıklar hakkındaki kamu davaları daha sonra açılmış olduğundan mahkemesinin görevsizliğine ve dosyanın Tarsus Ağır Ceza Mahkemesi'ne gönderilmesine karar vermiştir.

Böylece; her iki mahkemenin kesinleşen görevsizlik kararları arasında, 2247 Sayılı Yasa'nın 14.maddesinde belirlenen olumsuz bir görev uyuşmazlığı doğmuş ve dosya,Adana Sıkıyönetim Askeri Savcılığı'nın 7-9-1987 gün,1985/120-120 Mah-Uyuş-1 sayılı yazısı ile Uyuşmazlık Mahkememiz'e gönderilmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE : Türk Ulusu adına yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü; Selahattin Metin'in Başkanlığı'nda; Mebrure Gözdemir, Adnan Hamzaoğulları,Casim Yılmaz,Dr.Önder Ayhan,Ersin Eserol ve Duran Dinçer'in katılmaları ile yaptığı,19-10-1987 günlü toplantıda, geçici raportör Hâkim İsmet Köker'in raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; toplantıya,Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Bekir Mavıoğlu ile Askeri Yargıtay Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Faik Yıldız'ın adli yargı yerinin görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü.

Sanıklara atılı suç, Tarsus ilçesinin bağlı olduğu Mersin ilini de kapsamına alarak bütün yurttta 12-9-1980 günü ilan olunan sıkıyönetimden önceki üç ayın içinde 4-9-1980 tarihinde işlenmiştir.

Bu suç,siyasal-ideolojik görüş ayrılığından kaynaklandığından sıkıyönetim ilânına neden olan olaylara ilişkin olup,1402 Sayılı Kanun'un 13/a.maddesi kapsamında bulunmakta ve bu itibarla bu suça ait davanın sıkıyönetim askeri mahkemesinde görülmesi kural olarak gerekmekte ise de,sanıklar hakkında Tarsus ilçesinde işlenen ve sıkıyönetim mahkemesinin görevine giren suçlar yönünden görevli ve yetkili olup,Adana'da kurulu bulunan Adana Sıkıyönetim Komutanlığı Savcılığı'nca hazırlık soruşturması yapıldığı sırada Adana'da sıkıyönetimin 19-11-1985 tarihinde kaldırılması üzerine evrakın Tarsus C.Savcılığı'na intikal ettiği ve sanıklar hakkındaki kamu davalarının Tarsus C.Savcılığı'nın 4-12-1985 ve 15-5-1986 günlü iddianameleriyle açıldığı anlaşılmaktadır.

Bu durumda görevli yargı yerinin belirlenmesi için 1402 Sayılı Kanun'un 23.maddesinin gözönünde tutulması gerekir.

Anılan 23.maddeye göre,sıkıyönetimin kaldırılması durumunda sıkıyönetim askeri mahkemelerinde görülmekte bulunan davalar sonuçlandırılincaya kadar bu mahkemelerin görev ve yetkisinin devam edeceği,ancak henüz kamu davası açılmamış dosyalar ile duruşmanın tatiline karar verilen davaların durumlarına,niteliklerine ve kanun hükümlerine göre ilgili mercilere gönderileceği öngörülmüş bulunmaktadır.Kanun'un 23. maddesinde sözü edilen " görülmekte olan dava" deyiminin sıkıyönetim askeri mahkemesine gerek iddianame,gerekse adli ceza yargılama mercilerinin verdiği görevsizlik kararı ile sıkıyönetimin kaldırılmasından önce açılmış sayılan dava olduğu,Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü'nün bu konuya ilişkin olarak verdiği pek çok kararında açıklığa kavuşturulmuştur.

Dava konusu olayda sanıklar hakkında henüz hazırlık soruşturması aşamasındaki soruşturma evrakı Adana Bölgesinde sıkıyönetim kalkması üzerine askeri savcılıkca Tarsus C.Savcılığı'na gönderildiğine ve bu savcılıkca da sıkıyönetimin kaldırılmasından sonra adli yargı yerinde dava açıldığına göre 1402 Sayılı Kanun'un 23.maddesi uyarınca davanın sıkıyönetim askeri mahkemesinde görülmesi mümkün bulunmadığından adli yargı yerinin görevli olduğuna ve bu nedenle,Tarsus Ağır Ceza Mahkemesi'nin görevsizlik kararlarının kaldırılmasına karar verilmesi gerekir.

SONUC : Anlaşmazlığın,niteliğine göre adli yargı yerinde çözülmesi gerektiğine,bu nedenle Tarsus Ağır Ceza Mahkemesi'nin 25-12-1985 günlü,1985/194-131 sayılı ve aynı mahkemenin 27-8-1986 gün,1986/91-203 sayılı görevsizlik kararlarının kaldırılmasına,19-10-1987 gününde kesin olarak oybirliğiyle karar verildi.

Başkan

Selahattin Metin

Üye

Mebrure Gözdemir

Üye

Adnan Hamzaoğulları

Üye

Casim Yılmaz

Üye

Dr.Önder Ayhan

Üye

Ersin Eserel

Üye

Duran Dincer